

Τα εγκλήματα τρομοκρατίας στον ελληνικό Ποινικό Κώδικα

(άρθρα 187Α και 187Β)

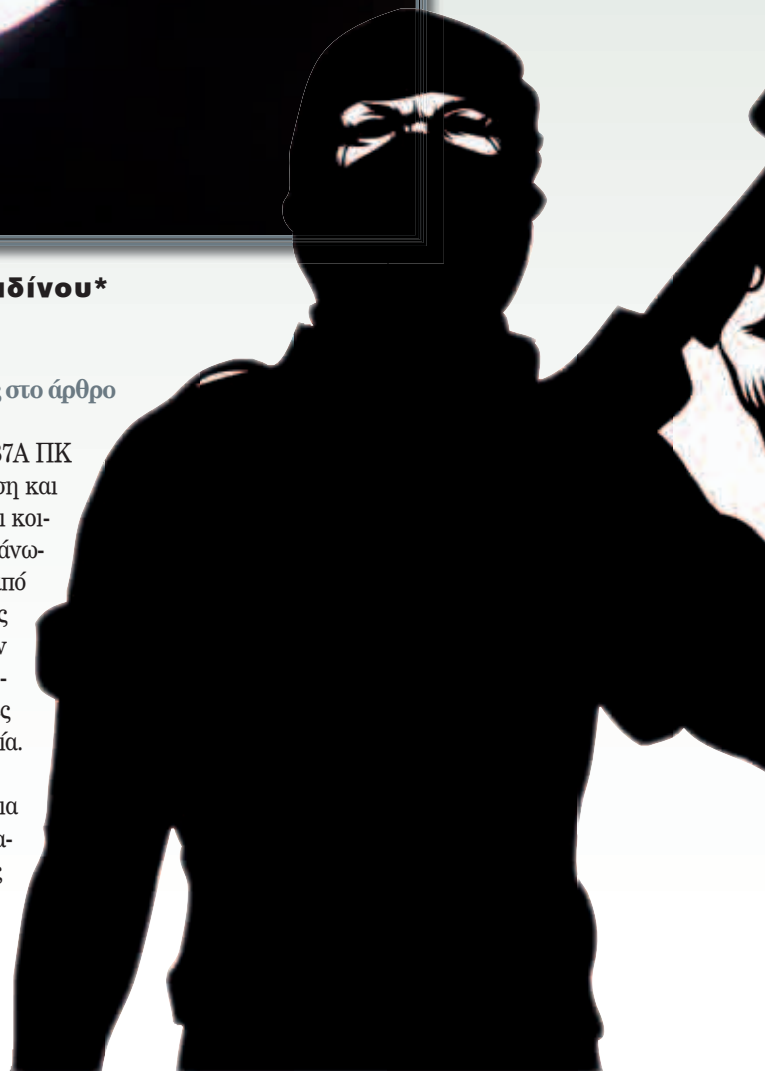

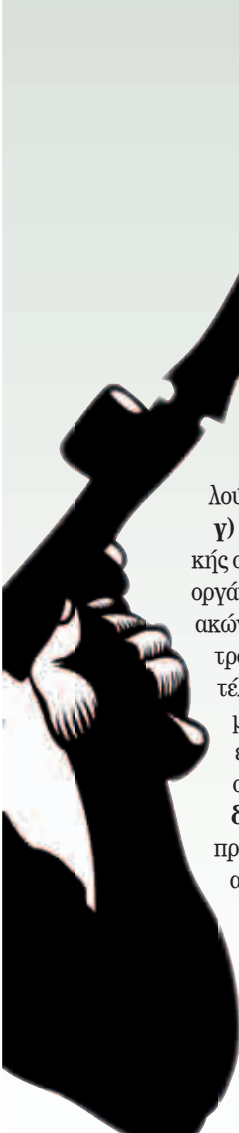
Του καθηγητού **Αλέξανδρου Δ. Κωζαδίνου***

1. Προστατευόμενα έννομα αγαθά και κυρωτικοί ποινικοί κανόνες στο άρθρο 187Α ΠΚ

Το έννομο αγαθό που προστατεύεται από τις διατάξεις του άρθρου 187Α ΠΚ είναι η δημόσια τάξη, δηλαδή η ευταξία που επικρατεί σε κάθε περίπτωση και σε κάθε σημείο της χώρας ή – με άλλες λέξεις – η κατάσταση ηρεμίας και κοινής ειρήνης, ως αποτέλεσμα τόσο της ύπαρξης ρυθμιστικής έννομης οργάνωσης, όσο και της γενικής υποταγής των πολιτών σ' αυτήν. Εκτός όμως από τη δημόσια τάξη, μπορούμε, στους επόμενους δεκατέσσερις κυρωτικούς ποινικούς κανόνες αυτού του άρθρου (τρεις στην παράγραφο 1, έναν στην παράγραφο 3 και από δύο στις παραγράφους 4, 5, 6, 7 και 8), να επισημάνουμε και άλλα έννομα αγαθά που προσβάλλονται με τις αντίστοιχες συμπεριφορές και κατά συνέπεια (πρέπει να) έχουν παράλληλη προστασία. Ειδικότερα (και πέρα – όπως είπαμε – από τη δημόσια τάξη):

α) Στην παράγραφο 1, προστατευόμενα έννομα αγαθά είναι η ασφάλεια του κράτους, όπως και άλλων χωρών ή και διεθνών οργανισμών, καθώς επίσης και τα έννομα αγαθά που προσβάλλονται με τις αντίστοιχες εγκληματικές πράξεις οι οποίες αναφέρονται στον κατάλογο αυτής της

παραγράφου (στοιχεία α΄ έως κβ΄).

β) Στην παράγραφο 3, προστατευόμενο έννομο αγαθό αποτελεί η προσωπική ελευθερία και ειδικότερα η ικανότητα ελεύθερης κίνησης και ενέργειας όσων απειλούνται.

γ) Στις παραγράφους 4, 5 και 6, η συγκρότηση τρομοκρατικής οργάνωσης, η ένταξη σ΄ αυτήν, η διεύθυνση τρομοκρατικής οργάνωσης, η παροχή-είσπραξη-συλλογή-διαχείριση περιουσιακών στοιχείων ή χρηματοοικονομικών μέσων που αφορούν τρομοκρατική οργάνωση ή μεμονωμένο τρομοκράτη και, τέλος, η παροχή ουσιαστών πληροφοριών για την τέλεση τρομοκρατικού κακούργηματος, ενέχουν αφηρημένο κίνδυνο εντοπιζόμενο στο συγκεκριμένο έννομο αγαθό που θα προσβληθεί με κάποιο από τα εγκλήματα της παραγράφου 1.

δ) Στην παράγραφο 7, τυποποιούνται τέσσερις αξιόποινες προπαρασκευαστικές πράξεις, οι οποίες βέβαια προσβάλλουν αντίστοιχα έννομα αγαθά, το τελικά όμως ζητούμενο είναι και εδώ η θωράκιση της δημόσιας τάξης.

ε) Στην παράγραφο 8, το έννομο αγαθό που προσβάλλεται και προστατεύεται είναι η απονομή της δικαιοσύνης.

2. Ενιαία ανάλυση των κυρωτικών ποινικών κανόνων του άρθρου 187Α ΠΚ

Α. Νομοτυπική μορφή (περιγραφή)

Ι. Αντικειμενική υπόσταση

1) Υποκείμενο τέλεσης

Όλα τα εγκλήματα του άρθρου 187Α ΠΚ είναι κοινά, πράγμα που σημαίνει ότι δράστης τους μπορεί να είναι οποιοσδήποτε.

2) Υλικό αντικείμενο πράξης

Υλικά αντικείμενα, στα οποία εξατομικεύονται τα έννομα αγαθά που προσβάλλονται με τα εγκλήματα του άρθρου 187Α ΠΚ, αποτελούν: i) η ειρηνική συνύπαρξη των πολιτών, ii) η χώρα, iii) άλλες χώρες, iv) οι διεθνείς οργανισμοί και v) τα πρόσωπα ή τα πράγματα που αποτελούν δέκτες προσβολής των επιμέρους εγκληματικών πράξεων.

3) Πράξη

Η πράξη προσβολής του εννόμου αγαθού εμφανίζεται στο άρθρο 187Α ΠΚ με εννέα μορφές τέλεσης, που είναι οι εξής:

1η μορφή τέλεσης (παράγραφος 1): Τέλεση κάποιου από τα εγκλήματα του καταλόγου της παραγράφου 1

Για να είναι αξιόποινη, κατά την παράγραφο 1, η τέλεση κάποιου εγκλήματος, από εκείνα που αναφέρονται στο σχετικό κατάλογο (π.χ. ανθρωποκτονία με πρόθεση, βαριά σωματική βλάβη, αρπαγή, εμπρησμός, έκρηξη κλπ.), θα πρέπει να γίνει: i) με τρόπο ή σε έκταση ή υπό συνθήκες που είναι δυνατόν να βλάψουν σοβαρά μια χώρα ή ένα διεθνή οργανισμό και ii) με σκοπό να εκφοβίσει σοβαρά ένα πληθυσμό ή να εξαναγκάσει παρανόμως δημόσια αρχή ή διεθνή οργανισμό να εκτελέσει οποιαδήποτε πράξη ή να απόσχει από αυτήν ή να βλάψει σοβαρά ή να καταστρέψει τις θεμελιώδεις συνταγματικές, πολιτικές ή οικονομικές δομές μιας χώρας ή ενός διεθνούς οργανισμού. Επομένως τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν, σύμφωνα με το νόμο, τις τρομοκρατικές πράξεις της παραγράφου 1 είναι δύο: το αντικειμενικό (τρόπος ή έκταση ή συνθήκες τέλεσης) και το υποκειμενικό (σκοπός τέλεσης). Και τα δύο όμως αυτά στοιχεία, έτσι όπως έχουν διατυπωθεί, είτε τα δει κανείς γενικά είτε και εξειδικευμένα, εμφανίζουν ασάφεια και αοριστία και μπορούν να οδηγήσουν σε επικίνδυνο για τις ατομικές ελευθερίες εύρος εφαρμογής της παρούσας διάταξης, αφού δεν αποκλείεται να θεωρηθούν τρομοκρατικές πράξεις ακόμη και μεμονωμένες πράξεις μικρότερης σημασίας, όπως π.χ. η διατάραξη της ασφάλειας των σιδηροδρόμων (άρθρο 291 ΠΚ) κατά τη διάρκεια απεργιακής κινητοποίησης των υπαλλήλων του ΟΣΕ.

Άξιο προσοχής, απορίας και κριτικής είναι ακόμη το γεγονός ότι στη νέα ρύθμιση του άρθρου 187Α ΠΚ δεν έχει συμπεριληφθεί η πρώην παράγραφος 8, σύμφωνα με την οποία δεν συνιστά τρομοκρατική πράξη η τέλεση εγκλήματος που εκδηλώνεται ως προσπάθεια εγκαθίδρυσης ή διαφύλαξης ή αποκατάστασης του δημοκρατικού πολιτεύματος ή ως δράση υπέρ της ελευθερίας με την έννοια του άρθρου 5 παρ. 2 του Συντάγματος ή ως πράξη που αποσκοπεί στην άσκηση θεμελιώδους ατομικής, πολιτικής ή συνδικαλιστικής

ελευθερίας ή άλλου δικαιώματος προβλεπόμενου στο Σύνταγμα ή στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Η κατάργηση αυτής της διάταξης εντάσσεται προφανώς στο γενικότερο κλίμα τόσο της υπέρμετρης διεύρυνσης της έννοιας του τρομοκρατικού εγκλήματος, όσο και της αποσύνδεσής του από το πολιτικό έγκλημα.

Προκειμένου τώρα να επανέλθουμε στην εξεταζόμενη μορφή τέλεσης, όπου ο δράστης διαπράττει κάποιο έγκλημα της παραγράφου 1 του άρθρου 187Α ΠΚ, πρέπει να διακρίνουμε αν το έγκλημα αυτό τελείται από μεμονωμένο τρομοκράτη ή από μέλος τρομοκρατικής (κατά την παράγραφο 4) οργάνωσης. Στην πρώτη περίπτωση επιβάλλεται αυξημένη ποινή, κατά τα αναλυτικώς οριζόμενα στην ίδια παράγραφο. Στη δεύτερη όμως περίπτωση υπάρχει αληθινή συρροή (μάλλον πραγματική) μεταξύ των παραγράφων 1 και 4 του άρθρου 187Α ΠΚ, αφού πλήττονται διαφορετικά έννομα αγαθά (ζωή ή σωματική ακεραιότητα ή προσωπική ελευθερία ή ανηλικότητα ή ιδιοκτησία κλπ. από τη μια μεριά και δημόσια τάξη από την άλλη).

Σ' αυτή τη μορφή τέλεσης το έγκλημα είναι άλλοτε κακούργημα και άλλοτε πλημμέλημα, κατά κανόνα αποτελέσματος ή ουσιαστικό, μονοπρόσωπο, κατά κανόνα στιγμιαίο, ενέργειας, δυνητικής διακινδύνευσης και – παράλληλα (για τις επιμέρους εγκληματικές πράξεις) – άλλοτε βλάβης και άλλοτε διακινδύνευσης (δυνητικής ή αφηρημένης), απλό, κατά κανόνα απλότροπο, υπερχειλούς υποκειμενικής υπόστασης (ειδικότερα: σκοπού) και – παράλληλα (για τις επιμέρους εγκληματικές πράξεις) – κατά κανόνα κανονικής υποκειμενικής υπόστασης.

2η μορφή τέλεσης (παράγραφος 3): Σοβαρή απειλή τέλεσης κάποιου από τα εγκλήματα του καταλόγου της παραγράφου 1.

Ενώ στο άρθρο 333 ΠΚ η απειλή έχει γενικό περιεχόμενο, αφού ο δράστης εξαγγέλλει ότι θα προχωρήσει σε βία ή άλλη παράνομη πράξη ή παράλειψη, αντίθετα στο άρθρο 187Α παρ. 3 ΠΚ η απειλή είναι πιο συγκεκριμένη: Ο δράστης εξαγγέλλει (ανακοινώνει) ότι θα τελήσει κάποιο έγκλημα, από εκείνα που απαριθμούνται στον κατάλογο της παραγράφου 1. Αυτό όμως δεν αρκεί, γιατί επιπλέον θα πρέπει η απειλή να είναι σοβαρή, δηλαδή να έχει διατυπωθεί με τρόπο τέτοιο και κάτω από συνθήκες τέτοιες, ώστε όχι μόνο η υλοποίησή της να παρουσιάζεται ότι εξαρτάται από τη βούληση του δράστη, αλλά και να δίνει την εντύπωση ότι αυτός είναι αποφασισμένος να προβεί στη διάπραξη του απειλούμενου εγκλήματος.

Σ' αυτή τη μορφή τέλεσης το έγκλημα είναι πλημμέλημα, αποτελέσματος ή ουσιαστικό, μονοπρόσωπο, στιγμιαίο, ενέργειας, βλάβης, απλό, απλότροπο και κανονικής υποκειμενικής υπόστασης.

3η μορφή τέλεσης (παράγραφος 4): Συγκρότηση τρομοκρατικής οργάνωσης

Συγκρότηση της τρομοκρατικής οργάνωσης σημαίνει δημιουργία, σύσταση, ίδρυση της οργάνωσης αυτής από το δράστη. Αν η συγκρότηση έγινε από δύο ή περισσότερους, υπάρχει συναυτουργία.

Για την έννοια της τρομοκρατικής οργάνωσης έχουμε νομοθετικό ορισμό. Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 187Α παρ. 4 ΠΚ, τρομοκρατική οργάνωση είναι η δομημένη και με διαρκή δράση ομάδα που αποτελείται από τρία ή περισσότερα πρόσωπα που δρουν από κοινού και επιδιώκουν την τέλεση κάποιου εγκλήματος, από εκείνα που απαριθμούνται στον κατάλογο της παραγράφου 1 (στοιχεία α' έως κβ') του άρθρου 187Α ΠΚ. Κατά συνέπεια, τα στοιχεία της έννοιας της τρομοκρατικής οργάνωσης είναι: i) ομάδα αποτελούμενη από τρία τουλάχιστον πρόσωπα, ii) ομάδα δομημένη, δηλαδή διαρθωμένη εσωτερικά, iii) ομάδα με διαρκή και όχι μεμονωμένη δράση, iv) από κοινού δράση των προσώπων που την απαρτίζουν και v) επιδίωξη (εκ μέρους των προσώπων αυτών) της τέλεσης έστω και ενός μόνο εγκλήματος του καταλόγου της παραγράφου 1. Εφόσον λείπει οποιοδήποτε από τα στοιχεία αυτά, δεν υπάρχει τρομοκρατική οργάνωση, είναι ανοιχτό όμως το ζήτημα μήπως υπάρχει συμμορία κατά την έννοια του άρθρου 187 παρ. 4 ΠΚ.

Η τρομοκρατική οργάνωση, έτσι όπως ορίζεται στο άρθρο 187Α παρ. 4 ΠΚ, παρουσιάζει αρχικά πολλές ομοιότητες με την εγκληματική οργάνωση του άρθρου 187 παρ. 1 ΠΚ. Μπορούμε όμως να διακρίνουμε μεταξύ τους δύο διαφορές, οι οποίες εντοπίζονται: i) στον τρόπο δράσης της οργάνωσης (από κοινού δράση στην τρομοκρατική οργάνωση, αδιάφορος ο τρόπος δράσης στην εγκληματική οργάνωση) και ii) στην επιδίωξη της οργάνωσης (τέλεση έστω και ενός μόνο εγκλήματος – είτε κακούργημα είτε πλημμέλημα – από τον κατάλογο της παραγράφου 1 του άρθρου 187Α ΠΚ στην τρομοκρατική οργάνωση, τέλεση δύο τουλάχιστον κακούργημάτων από τον κατάλογο της παραγράφου 1 του άρθρου 187 ΠΚ στην εγκληματική οργάνωση).

Σ' αυτή τη μορφή τέλεσης το έγκλημα είναι κακούργημα, βασικό στο πρώτο εδάφιο και προνομιούχο στο δεύτερο εδάφιο, απλής συμπεριφοράς ή τυπικό, μονοπρόσωπο, στιγμιαίο, ενέργειας, αφηρημένης διακινδύνευσης, απλό, απλότροπο και κανονικής υποκειμενικής υπόστασης.

4η μορφή τέλεσης (παράγραφος 4): Ένταξη σε τρομοκρατική οργάνωση

Κατ' αρχάς πρέπει να σημειωθεί ότι η ένταξη σε τρομοκρατική οργάνωση σημαίνει συμμετοχή του δράστη σ' αυτήν και επομένως η πραγμάτωση της αντικειμενικής υπόστασης δεν εξαντλείται σε μια μεμονωμένη στιγμή, αλλά παρατείνεται και πέρα απ' αυτήν, για όσο διάστημα, κατά κανόνα, επιθυμεί ο δράστης. Πρόκειται λοιπόν για διαρκές έγκλημα, με ό,τι αυτό συνεπάγεται από πλευράς

αυτοφώρου, άμυνας, παραγραφής κλπ. Από την άλλη μεριά όμως είναι απαραίτητο να υπάρχει πραγματική ένταξη, να απέκτησε δηλαδή κάποιος την ιδιότητα του μέλους της οργάνωσης και κατά συνέπεια να άρχισε ήδη η συμμετοχή του σ' αυτήν, πράγμα που ασφαλώς δεν συμβαίνει σε προγενέστερο στάδιο, όπου αυτός βρίσκεται σε διερευνητικές συζητήσεις ή διαπραγματεύσεις ή συνεννοήσεις για να ενταχθεί στην οργάνωση. τέτοιες ενέργειες συνιστούν μη αξιόπινες προπαρασκευαστικές πράξεις αυτής της μορφής τέλεσης. Η πραγματική ένταξη στην οργάνωση αρκεί για να στοιχειοθετήσει (μαζί με τις υπόλοιπες προϋποθέσεις) το συγκεκριμένο έγκλημα της παραγράφου 4 και δεν είναι απαραίτητο εκείνος που εντάχθηκε και συμμετέχει στην οργάνωση να ξεκινήσει την επιδιωκόμενη, από τα μέλη της οργάνωσης, δραστηριότητα που σχετίζεται με τα εγκλήματα της παραγράφου 1. Αυτό συμβαίνει επειδή εδώ τυποποιείται έγκλημα αφηρημένης διακινδύνευσης της δημόσιας τάξης.

Κατά τα άλλα, σ' αυτή τη μορφή τέλεσης το έγκλημα είναι κακούργημα, βασικό στο πρώτο εδάφιο και προνομιούχο στο δεύτερο εδάφιο, απλής συμπεριφοράς ή τυπικό, πολυπρόσωπο, ενέργειας, απλό, απλότροπο και κανονικής υποκειμενικής υπόστασης.

5η μορφή τέλεσης (παράγραφος 5): Διεύθυνση τρομοκρατικής οργάνωσης

Η διεύθυνση σημαίνει καθοδήγηση, συντονισμό, διαπραγμάτευση για ένταξη νέων μελών, συνεννόηση ή συνεργασία με άλλες οργανώσεις, λήψη επιτελικών αποφάσεων, καθορισμό των στόχων της οργάνωσης, καθώς και του τρόπου, τόπου και χρόνου δράσης της και γενικά ανάληψη αρχηγικού-ηγετικού ρόλου στη λειτουργία της τρομοκρατικής οργάνωσης. Πάντως δεν αποκλείεται να είναι πρόσωπο διαφορετικό εκείνος που διευθύνει την οργάνωση από εκείνον που την είχε συγκροτήσει. Αν όμως συμπίπτουν στο ίδιο πρόσωπο οι ιδιότητες του ιδρυτή και του διευθυντή της τρομοκρατικής οργάνωσης, τότε ο δράστης τιμωρείται μόνο για τη μία απ' αυτές τις ιδιότητες και συγκεκριμένα μόνο για τη διεύθυνση της οργάνωσης, αφού αυτή απειλείται με βαρύτερη ποινή.

“ **Συγκρότηση της τρομοκρατικής οργάνωσης σημαίνει δημιουργία, σύσταση, ίδρυση της οργάνωσης αυτής από το δράστη. Αν η συγκρότηση έγινε από δύο ή περισσότερους, υπάρχει συναυτουργία** ”

Σ' αυτή τη μορφή τέλεσης το έγκλημα είναι κακούργημα, βασικό στο πρώτο εδάφιο και προνομιούχο στο δεύτερο εδάφιο, απλής συμπεριφοράς ή τυπικό, μονοπρόσωπο, διαρκές, ενέργειας, αφηρημένης διακινδύνευσης, απλό, απλότροπο και κανονικής υποκειμενικής υπόστασης.

6η μορφή τέλεσης (παράγραφος 6 εδάφιο α'): Παροχή ή είσπραξη ή συλλογή ή διαχείριση περιουσιακών στοιχείων ή χρηματοοικονομικών μέσων που αφορούν τρομοκρατική οργάνωση ή μεμονωμένο τρομοκράτη ή αποσκοπούν στη συγκρότηση τρομοκρατικής οργάνωσης ή στο να καταστεί κάποιος τρομοκράτης

Τα περιουσιακά στοιχεία, για τα οποία γίνεται λόγος, μπορούν να είναι πράγματα οποιασδήποτε μορφής, δηλαδή κινητά ή ακίνητα, όπως επίσης υλικά ή άυλα (π.χ. αυτοκίνητα,

δίκυκλα, όπλα, κουκούλες, εργαλεία, όργανα, μηχανήματα, διαμερίσματα, μονοκατοικίες, αποθήκες, αστικές ή αγροτικές εκτάσεις, δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, ευρεσιτεχνίες κ.ά.). το ίδιο ισχύει και για τα χρηματοοικονομικά μέσα, τα οποία μπορούν να είναι είτε μετρητά χρήματα είτε αξιόγραφα (μετοχές, επιταγές, συναλλαγματικές κλπ.). Ο τρόπος κτήσης των πιο πάνω στοιχείων ή μέσων είναι αδιάφορος, δεν έχει δηλαδή σημασία αν αυτά αποκτήθηκαν με νόμιμο ή με παράνομο τρόπο. Επίσης, η ποινική ευθύνη για την περιγραφόμενη εδώ συμπεριφορά υπάρχει ανεξάρτητα αν διαπράχθηκε κάποιο από τα εγκλήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 187Α ΠΚ.

Στην εξεταζόμενη μορφή τέλεσης ο δράστης τελεί μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες πράξεις:

α) Παρέχει περιουσιακά στοιχεία ή χρηματοοικονομικά μέσα:

i) σε τρομοκρατική οργάνωση ή ii) σε μεμονωμένο τρομοκράτη ή iii) με σκοπό τη συγκρότηση τρομοκρατικής οργάνωσης ή iv) με σκοπό να καταστεί κάποιος τρομοκράτης. Σχετικά παρατηρούμε τα εξής:

Η παροχή μπορεί να γίνεται για οποιαδήποτε αιτία, όπως π.χ. δωρεά, πώληση, ανταλλαγή, δάνειο, χρησιδάνειο, εκμίσθωση κλπ.

Ως μεμονωμένος τρομοκράτης πρέπει να εκληφθεί εκείνος που αναπτύσσει δραστηριότητα ευρισκόμενος εκτός οποιασδήποτε τρομοκρατικής οργάνωσης. Στο πλαίσιο αυτής της δραστηριό-

τητας, και δεδομένου ότι η ευθύνη του δράστη-παρόχου υπάρχει ανεξάρτητα από τη διάπραξη κάποιου εγκλήματος μνημονεύμενου στην παράγραφο 1, ο μεμονωμένος τρομοκράτης θα πρέπει, για να είναι δικαιολογημένη η ιδιότητά του, είτε να έχει τελέσει έστω μία τρομοκρατική πράξη της παραγράφου 1 είτε να έχει κάνει απόπειρά της είτε απλώς να τη σχεδιάζει.

Αν η παροχή γίνεται με σκοπό να συγκροτηθεί τρομοκρατική οργάνωση, τότε έχουμε αναγωγή σε αυτοτελές έγκλημα μιας συμπεριφοράς που ουσιαστικά αποτελεί απόπειρα απλής συνέργειας ή (ενδεχομένως, αν υπάρχει πρόκληση απόφασης) και ηθικής αυτουργίας σε συγκρότηση τρομοκρατικής οργάνωσης (βλέπε παραπάνω, 3η μορφή τέλεσης).

Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση που η παροχή γίνεται με σκοπό να καταστεί κάποιος τρομοκράτης, ανεξάρτητα αν ο ειδικότερος σκοπός της παροχής είναι να ενταχθεί κάποιος σε τρομοκρατική οργάνωση (βλέπε παραπάνω, 4η μορφή τέλεσης) ή να τελέσει αυτός μία τρομοκρατική πράξη (βλέπε παραπάνω, 1η μορφή τέλεσης).

β) Εισπράττει ή συλλέγει ή διαχειρίζεται περιουσιακά στοιχεία ή χρηματοοικονομικά μέσα με σκοπό: i) να τα δώσει σε τρομοκρατική οργάνωση ή ii) να τα δώσει σε μεμονωμένο τρομοκράτη ή iii) να συγκροτηθεί τρομοκρατική οργάνωση ή iv) να καταστεί κάποιος τρομοκράτης. Στις περιπτώσεις i και ii πρόκειται για συμπεριφορά που συνιστά απόπειρα απλής συνέργειας (αναγόμενη σε αυτοτελές έγκλημα) στην τέλεση κάποιου από τα εγκλήματα του καταλόγου της παραγράφου 1 του άρθρου 187Α ΠΚ (1η μορφή τέλεσης) ή στη διεύθυνση τρομοκρατικής οργάνωσης (5η μορφή τέλεσης). Στις περιπτώσεις iii και iv έχουμε επίσης, ως αυτοτελές έγκλημα, απόπειρα απλής συνέργειας ή (ενδεχομένως) ηθικής αυτουργίας, εδώ όμως στη συγκρότηση τρομοκρατικής οργάνωσης (3η μορφή τέλεσης) ή στην ένταξη κάποιου σε τέτοια οργάνωση (4η μορφή τέλεσης) ή στην τέλεση από αυτόν μιας τρομοκρατικής πράξης της παραγράφου 1.

Σ' αυτή τη μορφή τέλεσης το έγκλημα είναι κακούργημα, απλής συμπεριφοράς ή τυπικό, μονοπρόσωπο, στιγμιαίο, ενέργειας, αφηρημένης διακινδύνευσης, απλό, γνήσιο πολύτροπο ή υπαλλακτικώς ή διαζευκτικώς μικτό και υπερχειλούς υποκειμενικής υπόστασης (ειδικότερα: σκοπού).

7η μορφή τέλεσης (παράγραφος 6 εδάφιο β'): Παροχή ουσιαστών πληροφοριών για τη διευκόλυνση ή την υποβοήθηση της τέλεσης κάποιου από τα κακούργηματα του καταλόγου της παραγράφου 1

Οι παρεχόμενες πληροφορίες μπορούν να σχετίζονται με οποιοδήποτε στοιχείο, όπως π.χ. πρόσωπα-στόχους, κτίρια ή εγκαταστάσεις-στόχους, κίνηση σε συγκεκριμένη διαδρομή και ορισμένη ώρα, σχεδιαγράμματα, χάρτες κλπ., αρκεί να είναι ουσιαστικές, δηλαδή χρήσιμες και αποτελεσματικές για τη διευκόλυνση ή την υποβοήθηση της τέλεσης κάποιου κακούργηματος (όχι και πλημμελήματος) του καταλόγου της παραγράφου 1 από τρομοκρατική οργάνωση ή μεμονωμένο τρομοκράτη. Και στην παρούσα μορφή τέλεσης έχουμε, ως έγκλημα τιμωρούμενο αυτοτελώς, μια συμπεριφορά

που συνιστά απόπειρα απλής συνέργειας στην τέλεση κακούργηματος από τον κατάλογο της παραγράφου 1.

Σ' αυτή τη μορφή τέλεσης το έγκλημα είναι κακούργημα, απλής συμπεριφοράς ή τυπικό, μονοπρόσωπο, στιγμιαίο, ενέργειας, αφηρημένης διακινδύνευσης, απλό, απλότροπο, υπερχειλούς υποκειμενικής υπόστασης (ειδικότερα: σκοπού) και – παράλληλα – ειδικής υποκειμενικής υπόστασης.

8η μορφή τέλεσης (παράγραφος 7): Διάπραξη διακεκριμένης κλοπής (άρθρο 374 ΠΚ) ή ληστείας (άρθρο 380 παρ. 1 και 3 ΠΚ) ή πλαστογραφίας δημόσιου εγγράφου (άρθρο 216 ΠΚ) ή εκβίασης (άρθρο 385 ΠΚ), ενόψει της τέλεσης κάποιου από τα εγκλήματα του καταλόγου της παραγράφου 1

Τα εγκλήματα που αναφέρονται στην παράγραφο 7 τιμωρούνται με αυξημένη ποινή (πρόσκαιρη κάθειρξη, η οποία έτσι κι αλλιώς προβλέπεται για τη ληστεία), εφόσον η τελεσή τους έχει προπαρασκευαστικό χαρακτήρα για την τέλεση κάποιας τρομοκρατικής πράξης της παραγράφου 1, έστω και αν αυτή δεν γίνει τελικά. Εδώ ο νομοθέτης επεκτείνει την προστασία της δημόσιας τάξης «προς τα μπρος», θέλοντας να προλάβει το κακό «στη ρίζα του», χωρίς όμως – όπως φαίνεται – να τον έχει προβληματίσει η εισχώρησή του στο πεδίο της τιμώρησης του εγκληματικού φρονήματος, αφού μια τέτοια προπαρασκευαστική πράξη μπορεί να γίνεται για οποιοδήποτε λόγο και όχι μόνο ενόψει τρομοκρατικού χτυπήματος. Το θέμα είναι δηλαδή ποιες εγγυήσεις παρέχει ο εκ των προτέρων χαρακτηρισμός ενός εγκλήματος ως προθαλάμου της τρομοκρατίας.

Σε ό,τι αφορά την ποινική αντιμετώπιση, βλέπε παραπάνω, στην 1η μορφή τέλεσης, το διαχωρισμό (που πρέπει να γίνει και στην παρούσα μορφή) ανάλογα με το αν το έγκλημα έχει διαπραχθεί από μεμονωμένο τρομοκράτη ή από μέλος τρομοκρατικής οργάνωσης (έτσι όπως αυτή προδιορίζεται στην παράγραφο 4).

Σ' αυτή τη μορφή τέλεσης το έγκλημα είναι κακούργημα στο πρώτο εδάφιο και πλημμελημα στο δεύτερο εδάφιο, βασικό στο πρώτο εδάφιο και προνομιούχο στο δεύτερο εδάφιο, άλλοτε αποτελέσματος ή ουσιαστικό και άλλοτε απλής συμπεριφοράς ή τυπικό, μονοπρόσωπο, στιγμιαίο, ενέργειας, δυνητικής διακινδύνευσης και – παράλληλα (για τις επιμέρους αξιόποινες προπαρασκευαστικές πράξεις) – βλάβης, άλλοτε απλό και άλλοτε σύνθετο, απλότροπο, υπερχειλούς υποκειμενικής υπόστασης (ειδικότερα: σκοπού) και – παράλληλα (για τις επιμέρους αξιόποινες προπαρασκευαστικές πράξεις) – άλλοτε κανονικής και άλλοτε υπερχειλούς υποκειμενικής υπόστασης (ειδικότερα: σκοπού).

9η μορφή τέλεσης (παράγραφος 8): Ματαίωση της αποκάλυψης ή δίωξης ή τιμωρίας οποιοδήποτε εγκλήματος προβλεπόμενου στο άρθρο 187Α ΠΚ

Η προηγούμενη διατύπωση του νόμου (παρ. 2 του άρθρου 187 ΠΚ, στην οποία παρέπεμπε η τότε παρ. 9 του άρθρου 187Α ΠΚ) ήταν «... επιχειρεί να ματαιώσει την αποκάλυψη ή δίωξη και τιμωρία...», πράγμα που σήμαινε ότι αποτελούσε αυτοτελώς τυποποιημένη πράξη η απόπειρα ματαίω-

“ **Ο μεμονωμένος τρομοκράτης θα πρέπει, για να είναι δικαιολογημένη η ιδιότητά του, είτε να έχει τελέσει έστω μία τρομοκρατική πράξη της παραγράφου 1 είτε να έχει κάνει απόπειρά της είτε απλώς να τη σχεδιάζει** ”

σης της αποκάλυψης ή της δίωξης ή της τιμωρίας οποιασδήποτε τρομοκρατικής πράξης και δεν ήταν απαραίτητο, για την τιμωρία του δράστη, να υπάρξει πράγματι ματαίωση. Στη νέα διατύπωση (ν. 3849/2010), όπου η νυν παρ. 8 του άρθρου 187Α ΠΚ παραπέμπει στη νυν παρ. 4 του άρθρου 187 ΠΚ (ν. 3875/2010), πρέπει να προσεχθούν τρία σημεία: Πρώτον, η προσπάθεια ματαίωσης αντιμετωπίζεται πλέον με τη γενική διάταξη για την απόπειρα (άρθρο 42 ΠΚ), οπότε τιμωρείται με ελατωμένη ποινή κατά το άρθρο 83 ΠΚ. Δεύτερον, η ματαίωση τυποποιείται τώρα ως διακεκριμένη περίπτωση, εφόσον αφορά συνολικά και το έγκλημα της συγκρότησης τρομοκρατικής οργάνωσης ή ένταξης σ' αυτήν και οποιοδήποτε έγκλημα περιγραφόμενο σε κυρωτικό κανόνα του άρθρου 187Α ΠΚ και χαρακτηριζόμενο ως τρομοκρατική πράξη από το άρθρο αυτό. Τρίτον, το έγκλημα που τυποποιείται εδώ, στην 9η μορφή τέλεσης, αποτελεί παραλλαγή και μάλιστα διακεκριμένη περίπτωση του (βασικού) εγκλήματος του άρθρου 231 ΠΚ (υπόθαλη εγκληματία).

Σ' αυτή τη μορφή τέλεσης το έγκλημα είναι κακούργημα, βασικό στο πρώτο εδάφιο (το οποίο είναι – παράλληλα – διακεκριμένο σε σχέση με το έγκλημα του άρθρου 231 ΠΚ) και διακεκριμένο στο δεύτερο εδάφιο (σε σχέση με το πρώτο), αποτελέσματος ή ουσιαστικό, μονοπρόσωπο, στιγμιαίο, ενέργειας, βλάβης (αναφορικά με την απονομή της δικαιοσύνης), απλό, γνήσιο πολύτροπο ή υπαλλακτικώς ή διαζευκτικώς μικτό και κανονικής υποκειμενικής υπόστασης.

4) Τρόπος τέλεσης

Ο τρόπος τέλεσης της πράξης προσδιορίζεται μόνο σε μία από τις πιο πάνω μορφές τέλεσης και συγκεκριμένα στην 9η. Έτσι, κατά την παράγραφο 8 (η οποία παραπέμπει στην παράγραφο 4 του άρθρου 187 ΠΚ), για να τιμωρηθεί η ματαίωση της αποκάλυψης ή της δίωξης ή της τιμωρίας οποιασδήποτε πράξης τυποποιημένης στο άρθρο 187Α ΠΚ, πρέπει να γίνει είτε με απειλή ή με χρήση βίας κατά δικαστικών λειτουργών, ενόρκων, ανακριτικών ή δικαστικών υπαλλήλων, μαρτύρων, πραγματογνωμόνων και διερμηνέων είτε με δωροδοκία (βλέπε άρθρο 236 ΠΚ) των προσώπων αυτών. Αν δεν χρησιμοποιηθεί αυτός ο περιγραφόμενος (και απαιτούμενος) τρόπος τέλεσης, η πράξη δεν είναι αξιόποινη, με βάση τουλάχιστον τη συγκεκριμένη διάταξη.

Βέβαια, για τρόπο τέλεσης κάνει λόγο και η παράγραφος 1 του άρθρου 187Α ΠΚ (1η μορφή τέλεσης), ζητώντας, για την τιμωρία του δράστη τρομοκρατικής πράξης προβλεπόμενης σ' αυτήν την παράγραφο, να γίνει η τέλεση με τρόπο που είναι δυνατόν να βλάψει σοβαρά μια χώρα ή ένα διεθνή οργανισμό. Αυτός όμως ο τρόπος, μολονότι αρχικά αποτελεί αντικειμενικό στοιχείο, είναι εξαιρετικά πρόσφορος στο να δεχθεί έντονες υποκειμενικές «πνευλιές» και κατά συνέπεια δεν πρέπει να θεωρηθεί ως γνήσιος τρόπος τέλεσης της πράξης.

5) Αποτέλεσμα

Τυποποιημένο αποτέλεσμα της πράξης έχουμε μόνο στην 1η, 2η και 9η μορφή τέλεσης. Ειδικότερα, στην 1η μορφή τέλεσης (παράγραφος 1) τυποποιημένο αποτέλεσμα της πράξης είναι η

δυνατότητα σοβαρής βλάβης μιας χώρας ή ενός διεθνούς οργανισμού, στη 2η μορφή τέλεσης (παράγραφος 3) η πρόκληση τρόμου στον πληθυσμό και στην 9η μορφή τέλεσης (παράγραφος 8) η ματαίωση της αποκάλυψης ή δίωξης ή τιμωρίας οποιοσδήποτε εγκλήματος προβλεπόμενου στο άρθρο 187Α ΠΚ. Πρέπει επομένως, για να πληρωθεί η αντικειμενική υπόσταση, να έχει επέλθει το αποτέλεσμα, δηλαδή πραγματικά να έχει δημιουργηθεί δυνατότητα σοβαρής βλάβης (στην παράγραφο 1) ή να

έχει προκληθεί τρόμος (στην παράγραφο 3) ή να έχει ματαιωθεί η αποκάλυψη ή η δίωξη ή η τιμωρία (στην παράγραφο 8). Διαφορετικά, μόνο για απόπειρα μπορεί να γίνει λόγος (αν και η απόπειρα ειδικά στη 2η μορφή τέλεσης δεν τιμωρείται, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 187Α ΠΚ).

6) Αιτιώδης συνάφεια

Ανάμεσα στην πράξη που τέλεσε ο δράστης (: κάποιο από τα εγκλήματα του καταλόγου της παραγράφου 1 στην 1η μορφή τέλεσης ή διατύπωση σοβαρής απειλής στη 2η μορφή τέλεσης ή μια πράξη ματαίωσης στην 9η μορφή τέλεσης) και στο αποτέλεσμα της πράξης (βλέπε ακριβώς παραπάνω) πρέπει να υπάρχει αιτιώδης συνάφεια, πρέπει δηλαδή η πράξη του δράστη να ήταν εκείνη που οδήγησε αιτιακά στο αξιόποιο αποτέλεσμα.

Π. Υποκειμενική υπόσταση

Στο πλαίσιο της υποκειμενικής υπόστασης των επιμέρους εγκλημάτων του άρθρου 187Α ΠΚ και ειδικότερα σε ό,τι αφορά τη μορφή της υπαιτιότητας που πρέπει να έχει ο δράστης, ο νόμος κατ' αρχήν σιωπά. Αν όμως ληφθούν υπόψη όσα ορίζονται στους γενικούς ποινικούς κανόνες των άρθρων 26 και 18 ΠΚ, προκύπτει ότι σε όλες τις μορφές τέλεσης απαιτείται τουλάχιστον ενδεχόμενος δόλος, άρα δόλος οποιοσδήποτε βαθμού. Πρέπει δηλαδή να γνωρίζει ο δράστης ότι πραγματώνει τα στοιχεία της αντικειμενικής υπόστασης (ότι τελεί κάποιο από τα εγκλήματα του καταλόγου της παραγράφου 1 του άρθρου 187Α ΠΚ ή ότι απειλεί σοβαρά με την τέλεση κάποιου από τα εγκλήματα αυτά ή ότι συγκροτεί τρομοκρατική οργάνωση ή ότι συμμετέχει σε τέτοια οργάνωση ή ότι τη διευθύνει ή ότι παρέχει ή εισπράττει ή συλλέγει ή διαχειρίζεται περιουσιακά στοιχεία ή χρηματοοικονομικά μέσα που αφορούν τρομοκρατική οργάνωση ή μεμονωμένο τρομοκράτη ή αποσκοπούν στη συγκρότηση τρομοκρατικής οργάνωσης ή στο να καταστεί κάποιος τρομοκράτης ή ότι παρέχει ουσιώδεις πληροφορίες για τη διευκόλυνση ή υποβοήθηση τρομοκρατικής οργάνωσης ή ότι τελεί κάποιο από τα προπαρασκευαστικά εγκλήματα της παραγράφου 7 του άρθρου 187Α ΠΚ ή ότι ματαιώνει την αποκάλυψη ή δίωξη ή τιμωρία οποιασδήποτε τρομοκρατικής πράξης) και να θέλει να πραγματώσει αυτά τα στοιχεία.

Ειδικά όμως στις παρακάτω περιπτώσεις πρέπει επιπλέον να έχει ο δράστης δόλο σκοπού (άμεσο δόλο α' βαθμού):

α) στην τέλεση ενός ή περισσότερων από τα εγκλήματα της παραγράφου 1, όπου πρέπει να υπάρχει σκοπός: i) σοβαρού εκφοβισμού του πληθυσμού ή ii) παράνομου εξαναγκασμού δημόσιας αρχής ή διεθνούς οργανισμού σε εκτέλεση οποιασδήποτε πράξης ή αποχής απ' αυτήν ή iii) σοβαρής βλάβης ή καταστροφής των θεμελιωδών

συνταγματικών, πολιτικών ή οικονομικών δομών της χώρας ή ενός διεθνούς οργανισμού (1η μορφή τέλεσης, παράγραφος 1).

β) στην παροχή περιουσιακών στοιχείων ή χρηματοοικονομικών μέσων, όπου πρέπει να υπάρχει σκοπός: i) συγκρότησης τρομοκρατικής οργάνωσης ή ii) να καταστεί κάποιος τρομοκράτης (6η μορφή τέλεσης, παράγραφος 6 εδάφιο α').

γ) στην είσπραξη ή συλλογή ή διαχείριση περιουσιακών στοιχείων ή χρηματοοικονομικών μέσων, όπου πρέπει να υπάρχει σκοπός: i) παροχής αυτών των στοιχείων ή μέσων σε τρομοκρατική οργάνωση ή ii) παροχής τους σε μεμονωμένο τρομοκράτη ή iii) συγκρότησης τρομοκρατικής οργάνωσης ή iv) να καταστεί κάποιος τρομοκράτης (ομοίως 6η μορφή τέλεσης, παράγραφος 6 εδάφιο α').

δ) στην παροχή ουσιωδών πληροφοριών, όπου πρέπει να υπάρχει σκοπός διευκόλυνσης ή υποβοήθησης της τέλεσης ενός ή περισσότερων κακουργημάτων (όχι και πλημμελημάτων) της παραγράφου 1 από τρομοκρατική οργάνωση ή από μεμονωμένο τρομοκράτη (7η μορφή τέλεσης, παράγραφος 6 εδάφιο β').

ε) στη διάπραξη ενός ή περισσότερων από τα προπαρασκευαστικά εγκλήματα της παραγράφου 7, όπου πρέπει να υπάρχει σκοπός τέλεσης ενός ή περισσότερων από τα εγκλήματα της παραγράφου 1 (8η μορφή τέλεσης, παράγραφος 7).

Δόλος σκοπού (άμεσος δόλος α' βαθμού) χρειάζεται επίσης και για τις επιβαρυντικές περιστάσεις του εδαφίου γ' της παραγράφου 4 (3η και 4η μορφή τέλεσης), αφού η κατασκευή, προμήθεια ή κατοχή όπλων, εκρηκτικών υλών και χημικών ή βιολογικών υλικών ή υλικών που εκπέμπουν επιβλαβείς για τον άνθρωπο ακτινοβολίες πρέπει να εξυπηρετεί τους σκοπούς της τρομοκρατικής οργάνωσης.

Τέλος, αναγκαίος δόλος (άμεσος δόλος β' βαθμού) απαιτείται στο εδάφιο β' της παραγράφου 6 (7η μορφή τέλεσης), όπου ο δράστης, όταν παρέχει ουσιώδεις πληροφορίες για τη διευκόλυνση ή την υποβοήθηση τέλεσης κακουργήματος της παραγράφου 1 από τρομοκρατική οργάνωση ή από μεμονωμένο τρομοκράτη, πρέπει να τελεί εν γνώσει της μελλοντικής αξιοποίησης αυτών των πληροφοριών. Πρέπει δηλαδή να είναι απόλυτα βέβαιος ότι οι πληροφορίες του θα αξιοποιηθούν μελλοντικά. Αν δεν είναι απόλυτα βέβαιος, αλλά αμφιβάλλει για το κατά πόσο θα υπάρξει μελλοντική αξιοποίηση των πληροφοριών που παρέχει, τότε έχει ενδεχόμενο δόλο, ο οποίος όμως δεν αρκεί.

Β. Κυρωτικό τμήμα (ποινικές κυρώσεις)

I. Οι διατάξεις του άρθρου 187Α ΠΚ

Τα επιμέρους κυρωτικά τμήματα του άρθρου 187Α ΠΚ απειλούν για τις αντίστοιχες τρομοκρατικές πράξεις τις ακόλουθες ποινές:

α) Στην παράγραφο 1 στοιχείο i (1η μορφή τέλεσης): ισόβια κάθειρξη, εφόσον η ποινή που προβλέπεται στο Ειδικό Μέρος του Ποινικού Κώδικα ή στους αναφερόμενους σ' αυτή την παράγραφο ειδικούς ποινικούς νόμους για τα εγκλήματα που μνημονεύονται στα στοιχεία α' έως κβ' είναι ισόβια κάθειρξη. Εδώ μάλιστα ο νόμος θεσπίζει ειδική παραγραφή τριάντα ετών, κατά παρέκκλιση από το γενικό κανόνα των είκοσι ετών που προβλέπει το άρθρο 111 παρ. 2 στοιχ. α ΠΚ. Επίσης, απαιτεί αυστηρότερες προϋποθέσεις για την υπό όρο απόλυση του καταδίκου από το σωφρονιστικό κατάντημα στο οποίο κρατείται: έκτιση ποινής τουλάχιστον είκοσι πέντε ετών και όχι είκοσι, που είναι ο ελάχιστος χρόνος παραμονής στο κατάντημα, βάσει του άρθρου 105 παρ. 1 στοιχ. γ ΠΚ.

β) Στην παράγραφο 1 στοιχείο ii (ομοίως 1η μορφή τέλεσης): κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών (πλαίσιο ποινής 10-20 χρόνια), εφόσον η ποινή που προβλέπεται στον Ποινικό Κώδικα ή στο σχετικό ειδικό ποινικό νόμο είναι πρόσκαιρη κάθειρξη.

γ) Στην παράγραφο 1 στοιχείο iii (επίσης 1η μορφή τέλεσης): φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών (πλαίσιο ποινής 3-5 χρόνια), εφόσον η προβλεπόμενη ποινή είναι φυλάκιση.

Στις τρεις προηγούμενες περιπτώσεις εφαρμόζεται η ρύθμιση της αληθινής πραγματικής συρροής (άρθρο 94 παρ. 1 ΠΚ), εφόσον η τρομοκρατική πράξη είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο περισσότερων ανθρώπων. Ακόμη δηλαδή και αν ο θάνατος περισσότερων ανθρώπων επήλθε με μία μόνο πράξη, οπότε η συρροή είναι αληθινή κατ' ιδέαν και επομένως, κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 94 ΠΚ, δεν μπορεί η συνολική ποινή να υπερβεί το ανώτατο όριο του είδους της ποινής (είκοσι χρόνια για την πρόσκαιρη κάθειρξη, πέντε χρόνια για τη φυλάκιση), αντίθετα, με τη ρύθμιση του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 187Α ΠΚ, η συνολική ποινή μπορεί να υπερβεί αυτό το όριο και να φτάσει τα είκοσι πέντε χρόνια προκειμένου για πρόσκαιρη κάθειρξη ή τα δέκα χρόνια προκειμένου για φυλάκιση. Συμπερασματικά, για τις τρομοκρατικές πράξεις καθιερώνεται, αν χρειαστεί, αυστηρότερος τρόπος υπολογισμού της συνολικής ποινής σε περίπτωση συρροής.

Παρακάτω, η παράγραφος 2 του άρθρου 187Α ΠΚ ορίζει ρητά ότι οι διατάξεις της παραγράφου 1 δεν εφαρμόζονται στα εγκλήματα των άρθρων 134-137 ΠΚ. Πέρα από την επισημάνση ότι νομοτεχνικά ορθότερη θα ήταν η αναφορά στα άρθρα 134, 135 και 135α ΠΚ (αφού μόνο σ' αυτά τυποποιούνται αξιόποινες πράξεις), εδώ έχουμε μια απροσδόκητη ρύθμιση, δεδομένου ότι οι περισσότερες τρομοκρατικές πράξεις στρέφονται κατά του δημοκρατικού πολιτεύματος. Αλλά ακόμη και αν αυτό δεν συμβαίνει, δύσκολα μπορεί να εξηγηθεί η εξαίρεση των εγκλημάτων των άρθρων 134 επ. ΠΚ από τις διατάξεις του άρθρου 187Α ΠΚ. Το πιο πιθανό, παρόλα αυτά, είναι να μην ήθελε ο νομοθέτης να συνδέσει το πολιτικό έγκλημα με την τρομοκρατία, πράγμα άλλωστε που αποτελεί τη γενική κρατούσα νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων, η οποία θεωρεί ως πολιτικά εγκλήματα μόνο την εσχάτη προδοσία και τις προπαρασκευαστικές της πράξεις.

δ) Στην παράγραφο 3 (2η μορφή τέλεσης): φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών (πλαίσιο ποινής 2-5 χρόνια), με την προσθήκη ότι η απόπειρα αυτής της μορφής τέλεσης δεν είναι αξιόποινη. Απόπειρα απειλής υπάρχει είτε όταν η απειλή εκδηλώνεται μεν, αλλά δεν καταλήγει στον αποδέκτη της (π.χ. λόγω διακοπής, για τεχνικούς λόγους, της μετάδοσης ενός απειλητικού ραδιοφωνικού μηνύματος), είτε όταν καταλήγει μεν στον αποδέκτη της, χωρίς όμως να του προκαλεί τρόμο.

ε) Στην παράγραφο 4 (3η και 4η μορφή τέλεσης): κάθειρξη μέχρι δέκα ετών (πλαίσιο ποινής 5-10 χρόνια), ποινή που μειώνεται κατά το άρθρο 83 ΠΚ όταν η τρομοκρατική οργάνωση έχει συσταθεί για την τέλεση πλημμελημάτων (από τον κατάλογο της παραγράφου 1). Οι δύο αυτές μορφές τέλεσης (συγκρότηση τρομοκρατικής οργάνωσης και ένταξη σ' αυτήν) συνοδεύονται από μία επιβαρυντική και μία ελαφρυντική περίπτωση. Επιβαρυντική περίπτωση, που οδηγεί στην αυστηρότερη τιμωρία του δράστη (μέσα όμως στο καθορισμένο πλαίσιο ποινής), συνιστά η κατασκευή, προμήθεια ή κατοχή όπλων, εκρηκτικών υλών και χημικών ή βιολογικών

υλικών ή υλικών που εκπέμπουν επιβλαβείς για τον άνθρωπο ακτινοβολίες, εφόσον γίνεται για την εξυπηρέτηση των σκοπών της τρομοκρατικής οργάνωσης. Ελαφρυντική περίπτωση, που οδηγεί στην επιβολή μειωμένης ποινής σύμφωνα με το άρθρο 83 ΠΚ, αποτελεί η μη τέλεση κάποιου εγκλήματος, απ' αυτά που περιλαμβάνονται στον κατάλογο της παραγράφου 1.

στ) Στην παράγραφο 5 (5η μορφή τέλεσης): κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών (πλαίσιο ποινής 10-20 χρόνια), ποινή που μειώνεται κατά το άρθρο 83 ΠΚ όταν ο δράστης διευθύνει τρομοκρατική οργάνωση που έχει συσταθεί για την τέλεση πλημμελημάτων (από τον κατάλογο της παραγράφου 1).

ζ) Στην παράγραφο 6 (6η και 7η μορφή τέλεσης): κάθειρξη μέχρι δέκα ετών (πλαίσιο ποινής 5-10 χρόνια).

η) Στην παράγραφο 7 (8η μορφή τέλεσης): πρόσκαιρη κάθειρξη (5-20 ετών), αν η προπαρασκευαστική εγκληματική πράξη είναι κακούργημα (με την επιφύλαξη βαρύτερης ποινής ειδικά για την εκβίαση), ή φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών (πλαίσιο ποινής 3-5 χρόνια), αν η πράξη αυτή είναι πλημμέλημα.

θ) Στην παράγραφο 8, που παραπέμπει στην παράγραφο 4 του άρθρου 187 ΠΚ (9η μορφή τέλεσης): κάθειρξη μέχρι δέκα ετών (πλαίσιο ποινής 5-10 χρόνια) και χρηματική ποινή 100.000-500.000 ευρώ ή – στη διακεκριμένη περίπτωση – πρόσκαιρη κάθειρξη (5-20 ετών) και χρηματική ποινή 100.000-1.000.000 ευρώ.

II. Οι διατάξεις του άρθρου 187B ΠΚ

Το άρθρο 187B ΠΚ, με τον τίτλο «Μέτρα επείκειας», δεν είναι κυρωτικός, αλλά γενικός ποινικός κανόνας, που έχει όμως ειδική εφαρμογή σε ορισμένα από τα εγκλήματα του άρθρου 187A ΠΚ (αλλά και του 187 ΠΚ για την εγκληματική οργάνωση). Σχετικά λοιπόν με τις ποινές που απειλούνται από το άρθρο 187A ΠΚ για εγκλήματα που αφορούν την τρομοκρατική οργάνωση, το άρθρο 187B ΠΚ προβλέπει τα εξής:

α) Στην παράγραφο 1 θεσπίζει έναν υποχρεωτικό προσωπικό λόγο απαλλαγής από την ποινή για την πράξη της συγκρότησης τρομοκρατικής οργάνωσης ή ένταξης σ' αυτήν (άρθρο 187A παρ. 4 ΠΚ), εφόσον ο δράστης καταστήσει δυνατή, με αναγγελία στην Αρχή (κατά βάση στην Αστυνομία), την πρόληψη της διάπραξης ενός από τα σχεδιαζόμενα εγκλήματα ή, επίσης με αναγγελία στην Αρχή, συμβάλει ουσιαστικά στην εξάρθρωση της τρομοκρατικής οργάνωσης.

Σε ό,τι αφορά την πρόληψη του εγκλήματος, η αναγγελία πρέπει να είναι έγκαιρη, γιατί διαφορετικά ούτε νόημα έχει ούτε ευνοεί τον δράστη. Αν μάλιστα είναι έγκαιρη, αλλά δεν οδήγησε, για άλλους λόγους, στην αποτροπή του εγκλήματος, και πάλι ο δράστης απαλλάσσεται από την ποινή, αφού αρκεί το ότι, ειδοποιώντας έγκαιρα την Αρχή, απλώς κατέστησε δυνατή την πρόληψη του εγκλήματος απ' αυτήν.

Σε ό,τι αφορά την εξάρθρωση της οργάνωσης, για να απαλλαγεί ο δράστης από την ποινή, δεν αρκεί να αναγγείλει στην Αρχή την ύπαρξη της οργάνωσης, της οποίας είναι μέλος (ιδρυτικό ή μη). Θα πρέπει, επιπλέον, να συμβάλει ουσιαστικά στην εξάρθρωσή της.

Από κει και πέρα, είναι αδιάφορος ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η αναγγελία. Μπορεί δηλαδή αυτή να γίνει με οποιονδήποτε τρόπο (π.χ. προφορική ανακοίνωση, έγγραφο, ταχυδρομική επιστολή,

τηλέφωνο, μήνυμα μέσω κινητού τηλεφώνου, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο κλπ.). Μπορεί επίσης να γίνει και μέσω άλλου προσώπου.

Τα παραπάνω ισχύουν όταν η αναγγελία γίνει μετά την άσκηση της ποινικής δίωξης, οπότε ο δρά-

στης απαλλάσσεται από την ποινή με απόφαση του δικαστηρίου. Αν όμως η αναγγελία γίνει πριν από την άσκηση της ποινικής δίωξης, τότε ο εισαγγελέας είναι υποχρεωμένος να μη την ασκήσει.

β) Στην παράγραφο 2 προβλέπει την επιβολή ελαττωμένης (κατά το άρθρο 83 ΠΚ) ποινής και, επιπρόσθετα, τη δυνατότητα αναστολής (αυτής της ελαττωμένης ποινής) για διάστημα από τρία έως δέκα χρόνια, εφόσον η ως άνω αναγγελία στην Αρχή γίνει μετά την τέλεση κάποιου από τα επιδιωκόμενα εγκλήματα της παραγράφου 1 του άρθρου 187A ΠΚ. Τώρα λοιπόν που δεν κατέστη δυνατή η πρόληψη του εγκλήματος, μολοντί (υποθέτουμε πως) η αναγγελία ήταν έγκαιρη, ο δράστης, όπως είπαμε προηγουμένως, απαλλάσσεται μεν από την ποινή για την πράξη της συγκρότησης τρομοκρατικής οργάνωσης ή ένταξης σ' αυτήν, που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 187A ΠΚ, καταδικάζεται όμως σε ελαττωμένη ποινή για την οποιαδήποτε τελεσθείσα τρομοκρατική πράξη, απ' αυτές που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 187A ΠΚ. Αναφορικά με την αναστολή της ποινής, το δικαστήριο έχει τη δυνατότητα να τη διατάξει, αφού αξιολογήσει κυριαρχικά όλες τις παραμέτρους και ιδιαίτερα εκείνες που σχετίζονται με την επικινδυνότητα της τρομοκρατικής οργάνωσης, την έκταση της συμμετοχής του δράστη σ' αυτήν και το βαθμό της συμβολής του στην τυχόν εξάρθρωσή της.]

*Ο Αλέξανδρος Δ. Κωζαδίνος είναι:

-Καθηγητής του Ποινικού Δικαίου στο Τμήμα Δοκίμων Αστυφυλάκων Νάουσας

-Μέλος του Εκπαιδευτικού Συμβουλίου της Σχολής Αστυφυλάκων (Κομοτηνή)

-Πανεπιστημιακός (Τομέας Ποινικών και Εγκληματολογικών Επιστημών Τμήματος Νομικής ΑΠΘ)

-Καθηγητής του Ποινικού και του Στρατιωτικού Ποινικού Δικαίου της Σχολής Υπαξιωματικών Διοικητικών της Πολεμικής Αεροπορίας (Αεροδρόμιο Σέδες, Θεσσαλονίκη)

[Ενδεικτική βιβλιογραφία: Μαρίας Καϊάφα-Γκιμπάντι, Η οριοθέτηση του αξιοποιήσιμου της τρομοκρατίας και οι προκλήσεις για ένα δικαιοκρατούμενο ποινικό δίκαιο, στον τιμητικό τόμο II για τον Ιωάννη Μανωλεδάκη, 2007, σ. 267 επ. – Αλέξανδρος Κωστάρα, Ποινικό Δίκαιο, Επιλογές Ειδικού Μέρους, β' έκδοση, 2008, σ. 104 επ. – Ιωάννη Μανωλεδάκη, Επιβουλή της δημόσιας τάξης (άρθρα 183-197 ΠΚ), β' έκδοση, 1994 – του ίδιου, Το έννομο αγαθό ως βασική έννοια του ποινικού δικαίου, 1998, α.π. 607 επ. – του ίδιου, Ασφάλεια και ελευθερία, Ερμηνεία του ν. 2928/2001 για το οργανωμένο έγκλημα και σχετικά κείμενα, 2002, σ. 189 επ. – του ίδιου, Ποινικό Δίκαιο, Γενική θεωρία, νέα έκδοση, 2004, α.π. 234, 319, 320 επ., 331, 379, 388, 678, 1071, 1345 – Ελισάβετ Συμεωνίδου-Καστανίδου, Οργανωμένο έγκλημα και τρομοκρατία, Σύγχρονες εξελίξεις στην ευρωπαϊκή και ελληνική έννομη τάξη, 2005 – της ίδιας, Το τρομοκρατικό έγκλημα, Οι ρυθμίσεις του ν. 3251/2004 και η σημασία τους στα πλαίσια του ποινικού μας συστήματος, ΝοΒ 2005, σ. 623 επ. – της ίδιας, Η απόφαση-πλαίσιο 2008/919/ΔΕΥ της 20.11.2008 για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, «intellectum», τ. 6, ΔΕΚ 2009, σ. 47 επ. – Συστηματική Ερμηνεία του Ποινικού Κώδικα (άρθρα 167-197), σχολιαστές: Ι. Μανωλεδάκης-Α. Κοτοαλής (επιμ. Δ. Σπινέλλη), 1999, σ. 149 επ. – Γιώργου Σοτηρέλη, Τρομοκρατία, πολιτικό έγκλημα και δημοσιότητα της δίκης, Οι υποθέσεις της 17N και του ΕΛΑ υπό το πρίσμα της δημοκρατικής αρχής, στον τιμητικό τόμο I για τον Ιωάννη Μανωλεδάκη (δημοκρατία-ελευθερία-ασφάλεια), 2005, σ. 223 επ.]